

Vissa pensionsfrågor, m.m.

Sammanfattning

I betänkandet behandlar utskottet regeringens proposition 2004/05:96 Vissa pensionsfrågor, m.m.

Regeringen föreslår i propositionen en justering av beräkningen av inkomstbasbeloppet så att detta blir mer precist. Vidare föreslås vissa ändringar i fråga om fördelning av arvsvinster efter avlidna personer som inte har fyllt 17 år. Även vissa förändringar i beräkningen av barnårsrätt för föräldrar som har utländsk ersättning och pensionsgrundande belopp för studier föreslås. Därtill föreslås den 31 mars 2007 som sista datum för adoptivföräldrar att ansöka om rätt till pensionsgrundande belopp för barnår för åren 1960–2004.

Slutligen föreslås vissa rättelser.

Inga motioner har väckts med anledning av propositionen.

Utskottet föreslår att riksdagen antar regeringens lagförslag.

Innehållsförteckning

Sammanfattning.....	1
Utskottets förslag till riksdagsbeslut.....	3
Utskottets överväganden.....	4
Propositionen.....	4
Utskottets ställningstagande.....	4
<i>Bilaga 1</i>	
Förteckning över behandlade förslag.....	5
Propositionen.....	5
<i>Bilaga 2</i>	
Regeringens lagförslag.....	6

Utskottets förslag till riksdagsbeslut

Lagförslagen

Riksdagen antar regeringens förslag till

1. lag om ändring i lagen (1998:674) om inkomstgrundad ålderspension,
2. lag om ändring i lagen (1998:675) om införande av lagen (1998:674) om inkomstgrundad ålderspension,
3. lag om ändring i förvaltningslagen (1986:223),
4. lag om ändring i lagen (1988:360) om handläggning av ärenden om bilstöd till handikappade,
5. lag om ändring i lagen (1993:389) om assistansersättning,
6. lag om ändring i lagen (1998:703) om handikappersättning och vårdbidrag.

Därmed bifaller riksdagen proposition 2004/05:96.

Stockholm den 26 april 2005

På socialförsäkringsutskottets vägnar

Tomas Eneroth

Följande ledamöter har deltagit i beslutet: Tomas Eneroth (s), Sven Brus (kd), Anita Jönsson (s), Bo Könberg (fp), Mariann Ytterberg (s), Lennart Klockare (s), Tobias Billström (m), Kerstin Kristiansson Karlstedt (s), Linnéa Darell (fp), Birgitta Carlsson (c), Göte Wahlström (s), Anna Lilliehöök (m), Yilmaz Kerimo (s), Mona Jönsson (mp), Kurt Kvarnström (s), Anita Sidén (m) och Kalle Larsson (v).

Utskottets överväganden

Propositionen

Regeringen föreslår i propositionen en justering av beräkningen av inkomst-basbeloppet så att detta blir mer precist.

Från och med inkomståret 1999 kan pensionsgrundande inkomst (PGI) och därmed också pensionsbehållning fastställas för personer som är yngre än 16 år. Gruppen under 17 år skiljer sig åt från övriga åldersgrupper genom att det är få personer i varje årskull som arbetar och tillgodoses PGI. Reglerna om fördelning av arvsvinster efter avlidna personer som inte har fyllt 17 år föreslås därför ändras. Fördelningen skall inte göras endast mellan kvarlevande i samma åldersgrupp utan mellan samtliga kvarlevande under 17 år som har pensionsbehållning.

Regeringen föreslår även vissa förändringar i beräkningen av pensionsgrundande belopp för barnår för föräldrar som har utländsk ersättning och pensionsgrundande belopp för studier i syfte att undvika överkompensation.

Av administrativa skäl föreslår regeringen att sista datum för adoptivföräldrar att ansöka om rätt till pensionsgrundande belopp för barnår för åren 1960–2004 flyttas fram från den 31 januari 2006 till den 31 mars 2007.

Slutligen föreslås vissa rättelser.

Utskottets ställningstagande

Utskottet tillstyrker regeringens förslag.

BILAGA 1

Förteckning över behandlade förslag

Propositionen

Proposition 2004/05:96 Vissa pensionsfrågor, m.m.:

Regeringen föreslår att riksdagen antar regeringens förslag till

1. lag om ändring i lagen (1998:674) om inkomstgrundad ålderspension,
2. lag om ändring i lagen (1998:675) om införande av lagen (1998:674) om inkomstgrundad ålderspension,
3. lag om ändring i förvaltningslagen (1986:223),
4. lag om ändring i lagen (1988:360) om handläggning av ärenden om bilstöd till handikappade,
5. lag om ändring i lagen (1993:389) om assistansersättning,
6. lag om ändring i lagen (1998:703) om handikappersättning och vårdbidrag.

BILAGA 2

Regeringens lagförslag

2.1 Förslag till lag om ändring i lagen (1998:674) om inkomstgrundad ålderspension

Härigenom föreskrivs i fråga om lagen (1998:674) om inkomstgrundad ålderspension

dels att 1 kap. 6 §, 3 kap. 21 § samt 5 kap. 4 och 5 §§ skall ha följande lydelse,

dels att punkt 3 i övergångsbestämmelserna till lagen (2002:206) om ändring i nämnda lag skall ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Regeringen skall för varje år fastställa ett inkomstbasbelopp. Inkomstbasbeloppet skall *för år 2001 motsvara det för det året fastställda förhöjda prisbasbeloppet enligt lagen (1962:381) om allmän försäkring. För år därefter skall inkomstbasbeloppet räknas om med förändringen av inkomstindex* för det år inkomstbasbeloppet skall avse *i förhållande till inkomstindex för året dessförrinnan*. Det omräknade beloppet skall avrundas till närmaste hundratal kronor.

*Föreslagen lydelse***1 kap.**

6 §

Regeringen skall för varje år fastställa ett inkomstbasbelopp. Inkomstbasbeloppet skall *räknas fram genom att bastalet 43 313 multipliceras med kvoten mellan inkomstindexet för det år inkomstbasbeloppet skall avse och inkomstindexet för år 2005*. Det omräknade beloppet skall avrundas till närmaste hundratal kronor.

3 kap.

21 §

För en försäkrad som under intjänandeåret har erhållit sådan ersättning som avses i 18 § skall det belopp som anges i 17 § första stycket 3 minskas med det belopp som summan av den försäkrades pensionsgrundande inkomst och pensionsgrundande belopp enligt 4 och 8 §§ samt de i 18 § omnämnda inkomsterna och det belopp som avses i 17 § första stycket 3 överstiger sju och en halv gånger det för intjänandeåret gällande inkomstbasbeloppet. Sådan minskning skall också göras om det pensionsgrundande belopp som beräknas enligt 17 § första stycket 1

För en försäkrad som under intjänandeåret har erhållit sådan ersättning som avses i 18 § skall det belopp som anges i 17 § första stycket 3 minskas med det belopp som summan av den försäkrades pensionsgrundande inkomst och pensionsgrundande belopp enligt 4, 8 och 24 §§ samt de i 18 § omnämnda inkomsterna och det belopp som avses i 17 § första stycket 3 överstiger sju och en halv gånger det för intjänandeåret gällande inkomstbasbeloppet. Sådan minskning skall också göras om det pensionsgrundande belopp som beräknas enligt 17 § första

tillsammans med summan av den försäkrades pensionsgrundande inkomst och pensionsgrundande belopp enligt 4 och 8 §§ samt de i 18 § angivna inkomsterna överstiger sju och en halv gånger det för intjänandeåret gällande inkomstbasbeloppet.

stycket 1 tillsammans med summan av den försäkrades pensionsgrundande inkomst och pensionsgrundande belopp enligt 4, 8 och 24 §§ samt de i 18 § angivna inkomsterna överstiger sju och en halv gånger det för intjänandeåret gällande inkomstbasbeloppet.

5 kap.

4 §

Pensionsbehållningar för personer som har avlidit skall fördelas till kvarlevande födda samma år som de avlidna genom årlig omräkning av de kvarlevandes pensionsbehållningar. Fördelningen skall göras med hjälp av arvsvinstfaktorer.

Pensionsbehållningar för personer som har avlidit skall, *om inte annat följer av andra stycket*, fördelas till kvarlevande födda samma år som de avlidna genom årlig omräkning av de kvarlevandes pensionsbehållningar. Fördelningen skall göras med hjälp av arvsvinstfaktorer.

Pensionsbehållningar för personer som har avlidit före det år då de skulle ha fyllt 17 år skall fördelas till kvarlevande, som är under 17 år det år som personerna avled, genom årlig omräkning av de kvarlevandes pensionsbehållningar. Fördelningen skall göras med hjälp av arvsvinstfaktorer.

Fördelning av pensionsbehållningar enligt första stycket skall avse, när det gäller fördelning efter personer som har avlidit före det år då de skulle fylla 60 år, året efter dödsfallen och, när det gäller fördelning efter andra avlidna, året för dödsfallen. Vid fördelningen skall det bortses från pensionsbehållning som härrör från pensionsrätt för året för dödsfallen och därefter. Fördelning efter personer som har avlidit det år de fyllt eller skulle fylla 60 år eller senare skall göras sedan fördelning som avser pensionsbehållningar för personer som har avlidit tidigare har gjorts och sedan pensionsrätt för året före det år fördelningen avser har fastställts.

Fördelning av pensionsbehållningar enligt första och andra styckena skall avse, när det gäller fördelning efter personer som har avlidit före det år då de skulle ha fyllt 60 år, året efter dödsfallen och, när det gäller fördelning efter andra avlidna, året för dödsfallen. Vid fördelningen skall det bortses från pensionsbehållning som härrör från pensionsrätt för året för dödsfallen och därefter. Fördelning efter personer som har avlidit det år de fyllt eller skulle ha fyllt 60 år eller senare skall göras sedan fördelning som avser pensionsbehållningar för personer som har avlidit tidigare har gjorts och sedan pensionsrätt för året före det år fördelningen avser har fastställts.

5 §

Arvsvinstfaktorer som avser fördelning av pensionsbehållningar efter personer som har avlidit före det år då de skulle *fylla* 60 år skall grundas på förhållandet mellan summan av pensionsbehållningarna för personer som har avlidit under året före det år omräkningen avser och summan av pensionsbehållningarna för de personer i samma ålder som levde vid utgången av samma år. Vid bestämmande av dessa pensionsbehållningar skall bortses från förändringar efter den 1 december det år fördelningen avser.

Arvsvinstfaktorer som avser fördelning av pensionsbehållningar efter personer som har avlidit det år då de har fyllt eller skulle *fylla* 60 år eller senare skall grundas på förhållandet mellan det beräknade antalet personer som har avlidit det år då de uppnått eller skulle ha uppnått samma ålder som den person för vilken beräkningen skall göras och det beräknade antalet kvarlevande personer i samma ålder. Förhållandet skall, för en person som inte har uppnått 65 års ålder, beräknas med ledning av officiell statistik avseende livslängden hos

Arvsvinstfaktorer som avser fördelning av pensionsbehållningar efter personer som har avlidit *efter det år då de har fyllt 16 år, men* före det år då de skulle *ha fyllt* 60 år skall grundas på förhållandet mellan summan av pensionsbehållningarna för personer som har avlidit under året före det år omräkningen avser och summan av pensionsbehållningarna för de personer i samma ålder som levde vid utgången av samma år. Vid bestämmande av dessa pensionsbehållningar skall bortses från förändringar efter den 1 december det år fördelningen avser.

Arvsvinstfaktorer som avser fördelning av pensionsbehållningar efter personer som har avlidit före det år då de skulle ha fyllt 17 år skall grundas på förhållandet mellan summan av pensionsbehållningarna för personer som har avlidit under året före det år omräkningen avser och summan av pensionsbehållningarna för de personer under 17 år som levde vid utgången av samma år. Förändringar efter den 1 december det år fördelningen avser skall det bortses från vid bestämmandet av dessa pensionsbehållningar.

Arvsvinstfaktorer som avser fördelning av pensionsbehållningar efter personer som har avlidit det år då de har fyllt eller skulle *ha fyllt* 60 år eller senare skall grundas på förhållandet mellan det beräknade antalet personer som har avlidit det år då de uppnått eller skulle ha uppnått samma ålder som den person för vilken beräkningen skall göras och det beräknade antalet kvarlevande personer i samma ålder. Förhållandet skall, för en person som inte har uppnått 65 års ålder, beräknas med ledning av officiell statistik avseende livslängden hos

befolkningen i Sverige under den femårsperiod som närmast har föregått det år då han eller hon uppnådde 60 års ålder. Från och med det år nämnda person fyller 65 år skall beräkningen göras med ledning av officiell statistik för den femårsperiod som närmast har föregått det år då han eller hon uppnådde 64 års ålder.

Arvsvinstfaktorerna skall vara lika för kvinnor och män. De skall årligen fastställas av regeringen eller av den myndighet som regeringen bestämmer.

befolkningen i Sverige under den femårsperiod som närmast har föregått det år då han eller hon uppnådde 60 års ålder. Från och med det år nämnda person fyller 65 år skall beräkningen göras med ledning av officiell statistik för den femårsperiod som närmast har föregått det år då han eller hon uppnådde 64 års ålder.

3.¹ De nya bestämmelserna i 3 kap. 11 och 22 §§ tillämpas även för tillgodoräknande av pensionsgrundande belopp för åren 1999–2004. Anmälan om att få tillgodoräknas pensionsgrundande belopp för åren 1999–2004 skall ha kommit in till Försäkringskassan senast den 31 januari 2006. Sådan anmälan som enligt 15 kap. 6 § skall göras senast den 31 januari fastställelseåret, skall i dessa fall i stället göras senast den 31 januari 2006.

3. De nya bestämmelserna i 3 kap. 11 och 22 §§ tillämpas även för tillgodoräknande av pensionsgrundande belopp för åren 1999–2004. Anmälan om att få tillgodoräknas pensionsgrundande belopp för åren 1999–2004 skall ha kommit in till Försäkringskassan senast den 31 mars 2007. Sådan anmälan som enligt 15 kap. 6 § skall göras senast den 31 januari fastställelseåret, skall i dessa fall i stället göras senast den 31 mars 2007.

1. Denna lag träder i kraft den 1 juli 2005 i fråga om 1 kap. 6 § och i övrigt den 1 januari 2006.

2. Bestämmelsen i 1 kap. 6 § tillämpas första gången vid beräkning och fastställande av inkomstbasbelopp för år 2006.

3. De nya bestämmelserna i 3 kap. 21 § skall tillämpas första gången för intjänandeåret 2006.

4. De nya bestämmelserna i 5 kap. 4 och 5 §§ skall tillämpas första gången för fastställande av arvsvinster för dödsfallsåret 2006.

¹ Senaste lydelse 2004:784.

2.2 Förslag till lag om ändring i lagen (1998:675) om införande av lagen (1998:674) om inkomstgrundad ålderspension

Härigenom föreskrivs i fråga om lagen (1998:675) om införande av lagen (1998:674) om inkomstgrundad ålderspension att punkt 2 i övergångsbestämmelserna till lagen (2002:208) om ändring i nämnda lag skall ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

2.¹ Anmälan om att få tillgodoräknas pensionsgrundande belopp med stöd av de nya bestämmelserna i 29 § skall ha kommit in till Försäkringskassan senast den 31 *januari 2006*. I dessa fall skall även sådan ansökan som avses i 41 § ha kommit in till Försäkringskassan senast den 31 *januari 2006*.

Föreslagen lydelse

2. Anmälan om att få tillgodoräknas pensionsgrundande belopp med stöd av de nya bestämmelserna i 29 § skall ha kommit in till Försäkringskassan senast den 31 *mars 2007*. I dessa fall skall även sådan ansökan som avses i 41 § ha kommit in till Försäkringskassan senast den 31 *mars 2007*.

Denna lag träder i kraft 1 januari 2006.

¹ Senaste lydelse 2004:855.

2.3 Förslag till lag om ändring i förvaltningslagen (1986:223)

Härigenom föreskrivs att 31 § förvaltningslagen (1986:223)¹ skall ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Bestämmelserna i 13–30 §§ gäller inte sådana ärenden hos myndigheter i kommuner och landsting där besluten kan överklagas enligt 10 kap. kommunallagen (1991:900). Bestämmelserna gäller inte heller ärenden hos samordningsförbund som avses i 4 § lagen (2003:1210) om finansiell samordning av rehabiliteringsinsatser *mellan allmän försäkringskassa, länsarbetsnämnd, kommun och landsting.*

Föreslagen lydelse

31 §²

Bestämmelserna i 13–30 §§ gäller inte sådana ärenden hos myndigheter i kommuner och landsting där besluten kan överklagas enligt 10 kap. kommunallagen (1991:900). Bestämmelserna gäller inte heller ärenden hos samordningsförbund som avses i 4 § lagen (2003:1210) om finansiell samordning av rehabiliteringsinsatser.

Denna lag träder i kraft den 1 juli 2005.

¹ Lagen omtryckt 2003:246.

² Senaste lydelse 2003:1213.

2.4 Förslag till lag om ändring i lagen (1988:360) om handläggning av ärenden om bilstöd till handikappade

Härigenom föreskrivs att 4 § lagen (1988:360) om handläggning av ärenden om bilstöd till handikappade skall upphöra att gälla vid utgången av juni 2005.

2.5 Förslag till lag om ändring i lagen (1993:389) om assistansersättning

Härigenom föreskrivs att 5 § lagen (1993:389) om assistansersättning skall ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

5 §¹

Ansökan om assistansersättning skall göras skriftligen hos Försäkringskassan.

Om någon hos en kommun har ansökt om biträde av personlig assistent eller ekonomiskt stöd till sådan assistans enligt lagen (1993:387) om stöd och service till vissa funktionshindrade, skall kommunen, om den enskilde kan antas ha rätt till assistansersättning, anmäla detta till Försäkringskassan. I sådant fall skall Försäkringskassan även utan ansökan pröva frågan om assistansersättning.

Assistansersättning får inte lämnas för längre tid tillbaka än *tre månader* före den månad då ansökan eller anmälan gjorts.

Assistansersättning får inte lämnas för längre tid tillbaka än *en månad* före den månad då ansökan eller anmälan gjorts.

Denna lag träder i kraft den 1 juli 2005. Äldre föreskrifter gäller fortfarande för ansökningar eller anmälningar som gjorts före ikraftträdandet.

¹ Senaste lydelse 2004:827.

2.6 Förslag till lag om ändring i lagen (1998:703) om handikappersättning och vårdbidrag

Härigenom föreskrivs att 7 § lagen (1998:703) om handikappersättning och vårdbidrag skall ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Vid tillämpning av 6 och 7 §§ skall den anses blind vars synförmåga, sedan ljusbrytningsfel rättats, är så nedsatt att han eller hon saknar ledsyn. Såsom gravt hörsel-skadad anses den som med hörapparat saknar möjlighet eller har stora svårigheter att uppfatta tal.

Föreslagen lydelse

7 §

Vid tillämpning av 5 och 6 §§ skall den anses blind vars synförmåga, sedan ljusbrytningsfel rättats, är så nedsatt att han eller hon saknar ledsyn. Såsom gravt hörsel-skadad anses den som med hörapparat saknar möjlighet eller har stora svårigheter att uppfatta tal.

Denna lag träder i kraft den 1 juli 2005.